Додаток 1
До Положення про проведення конкурсу на створення офіційної символіки Хмелівської сільської територіальної громади

Методичні рекомендації з питань місцевої символіки

1. Вступ

Територіальні громади сіл, селищ, міст можуть мати власну символіку:

1. Герб і прапор територіальної громади, району, області.
2. Герби населених пунктів, що входять до складу територіальної громади.
3. Печатка, гімн, логотип та кольори територіальної громади.
4. Посадові знаки (колар голови громади, штандарт голови громади, знак голови громади, знак старости села, знак депутата відповідної місцевої ради).
5. Нагородні відзнаки (знак почесного громадянина, знак «За заслуги», Почесна грамота (з відзнакою), Подяка (з відзнакою) та інші).
6. Інші символи, за рішенням відповідної місцевої ради.

Ці методичні рекомендації є обов'язковими до використання при розробці знаків місцевої символіки, що підлягає державній реєстрації – гербів та прапорів територіальних громад, районів та областей.
При розроблені інших знаків місцевої символіки також варто враховувати ці рекомендації.

2. Загальні підходи до розробки герба та прапора територіальної громади, району, області

2.1. Розробка герба та прапора територіальної громади покладається на робочу групу, що створюється для цього розпорядженням відповідно сільського, селищного, сільського голови чи рішенням відповідної місцевої ради.
2.2. Розробка проектів герба та прапора має бути максимально відкритою, до процесу пошуку матеріалів та ідей для місцевої символіки має бути залучено місцевих краєзнавців, активістів, жителів громади, консультантів-художників, геральдистів.
2.3. При підготовці проектів герба та прапора територіальної громади слід враховувати такі особливості:

1) Для територіальних громад, що утворені на основі історичних міст, селищ та сіл (далі – поселень), котрі мали давніше міські права, проводиться:

– виявлення, вивчення та встановлення змісту і причин виникнення всіх давніх знаків, які використовувалися, з пізнішою реставрацією герба за можливим найдавнішим зображенням;
– у випадку використання в давньому гербі символів, поширених в інших знаках, допускається вводити додаткові елементи, котрі вказували б на приналежність нового герба конкретній території чи територіальній громаді;
– у разі вживання у давньому гербі елементів, що не придатні для використання у сучасних умовах (скажімо – знаки окупаційної влади, символи інших держав чи ідеологічні символи) та у разі відсутності будь-яких даних про давні герби здійснюється розробка нового знака.

2) Для територіальних громад, що утворені на основі давніх поселень, які отримали міські права в кінці XIX початку XX ст., та мали власні символи на давніх печатках можуть використовуватись ці символи із урахуванням положень пп.1).

3) Для територіальних громад, утворених на основі поселень, які не мали власних символів розробляється зразок нового герба та прапора.

Для досягнення повноцінності герба при створенні нових знаків велике значення має використання сюжетів легенд, пов'язаних із розвитком території чи виникненням населеного пункту, розкриття змісту назви поселення (або версії про походження топоніма), відображення якихось специфічних місцевих особливостей, котрі підкреслюватимуть у гербі індивідуальність конкретного гербоносія та не втратять свого значення протягом тривалого часу (територіальні та географічні особливості, візерунки вишивок т.ін.).

3. Загальні вимоги до графічного та кольорового зображення герба

3.1. Герб територіальної громади за своєю композицією, графічними та кольровими рішенням має відповідати вимогам викладеним у цих рекомендаціях.

1) Герб подається у щиті.

Рекомендована форма щита для територіальних громад міст, селищ і сіл – із заокругленою нижньою частиною.

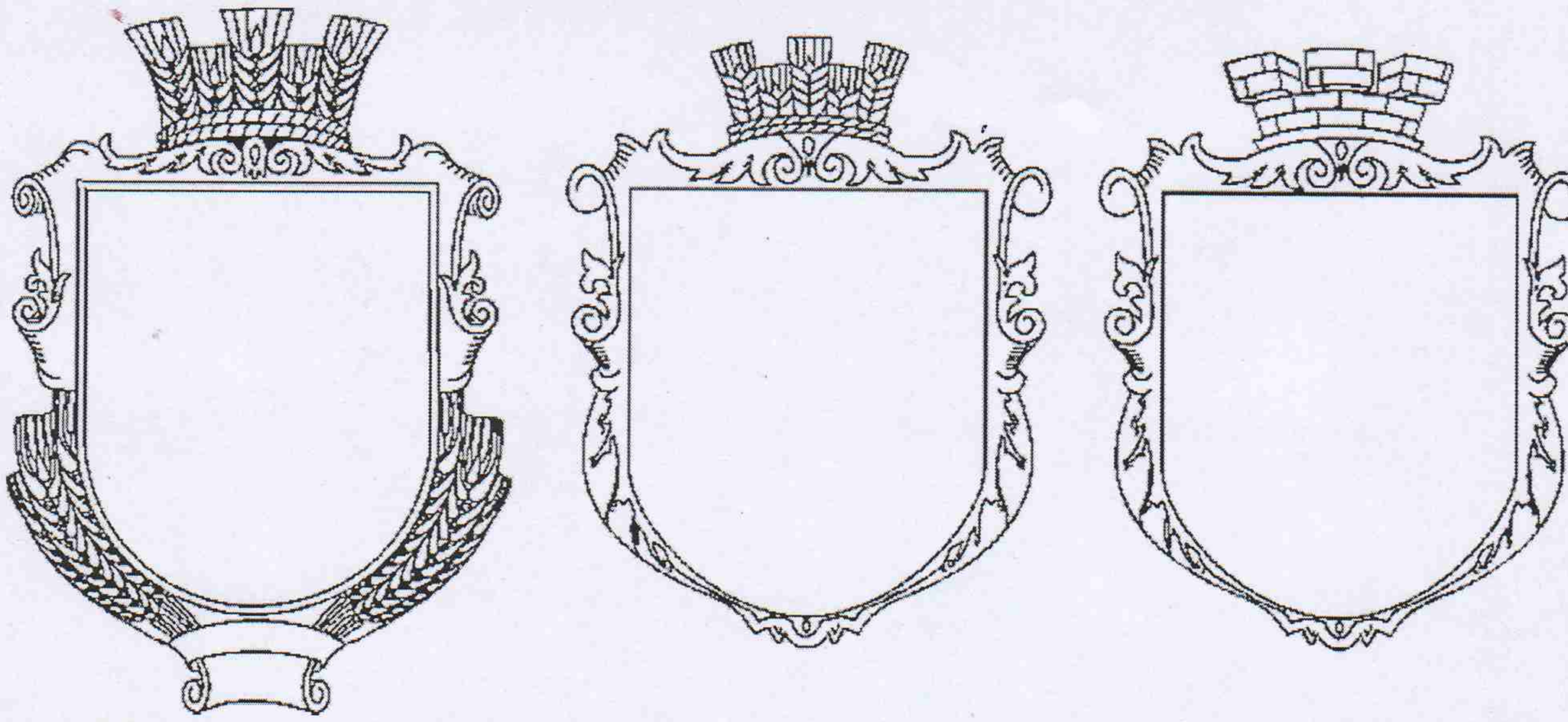

Малюнок 1. Варіанти зовнішнього оздоблення (перший і другий КАРТУШІ І КОРОНИ)

Перший та другий варіант картуша застосовується для гербів сільських територіальних громад, третій – для селищних та міських територіальних громад, або для сільських, де центром є історичне село, яке в минулому мало статус міста.

2) Для герба застосовуються метали (срібло і золото) та кольори (синій, червоний, чорний, зелений і пурпуровий).

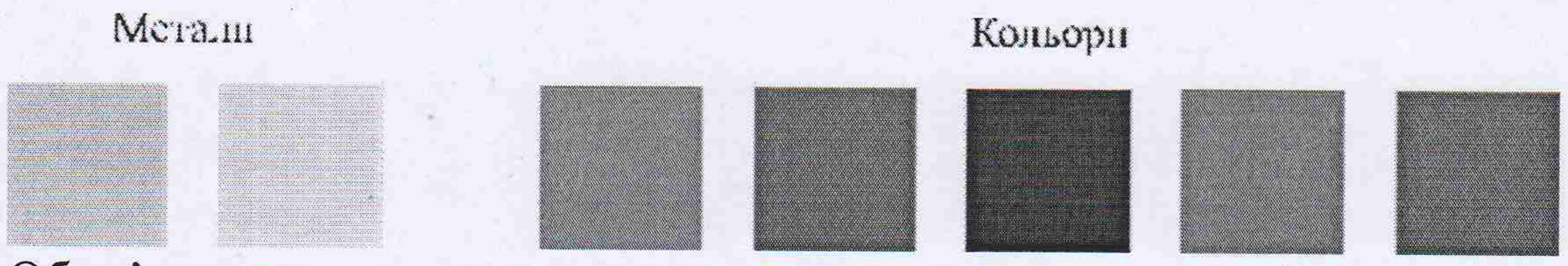

Обов'язковим є дотримання правила геральдичної колористики, за яким можна наносити "металеві" фігури у "кольоровому" полі щита та навпаки, але **недопустимо наносити "метал" на "метал" чи "колір" на "колір"** (наприклад – зелений елемент на синьому полі неприпустимий).

3) Гербовий малюнок має відповідати вимогам геральдичної композиції.

4) У щиті герба можуть застосовуватися ділення.

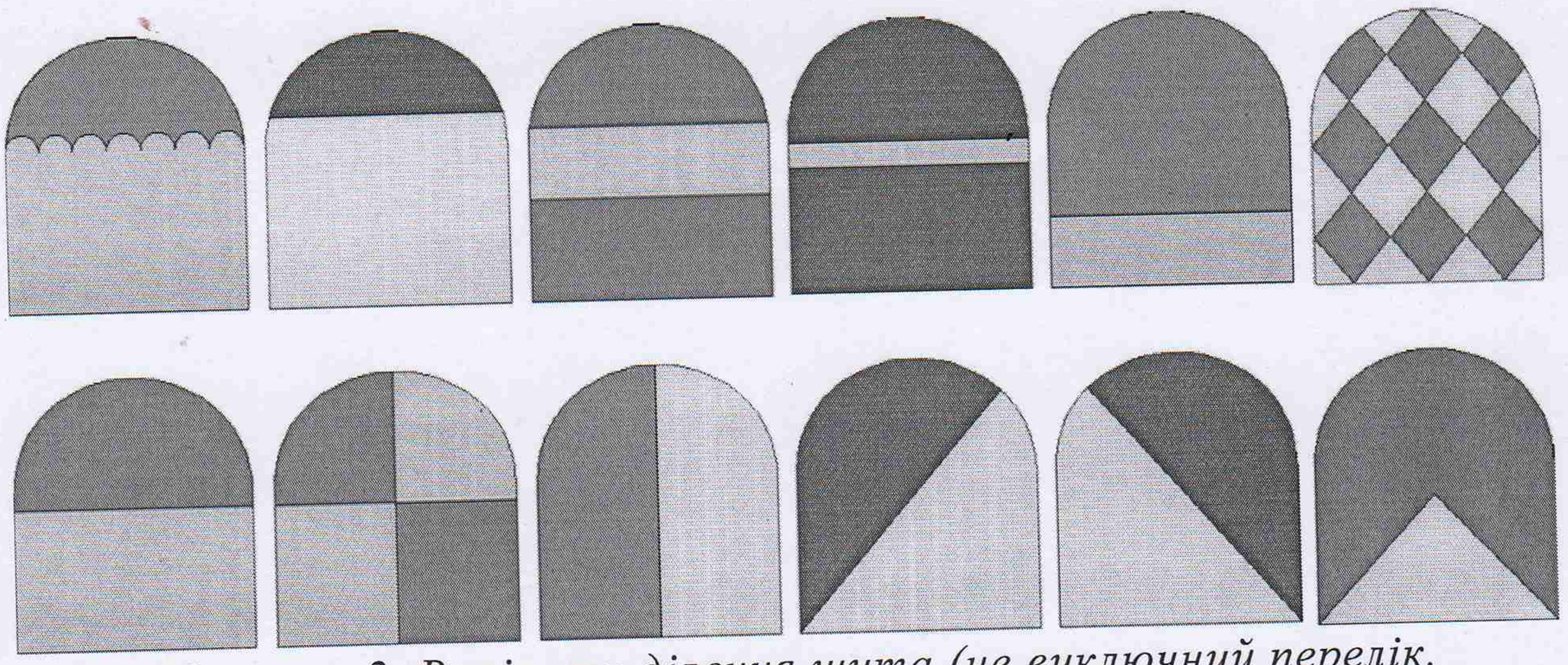

Малюнок 2. Варіанти ділення щита (не виключний перелік, допускаються і інші варіанти ділення)

Бажаним є використання однопольових гербів або з малою кількістю ділень, що диктується як історичною традицією, так і вимогами виразності знака.

5) У щиті герба можуть використовуватись геральдичні і негеральдичні фігури. Бажано застосовувати невелику кількість фігур, не перевантажуючи герб.

Розміщення фігур на щиті має відповідати таким вимогам:

Зображені у полі щита й повернуті у профіль людські постаті, тварини, риби, птахи, фантастичні та легендарні істоти мають дивитися геральдично праворуч **(вліво від глядача, оскільки в геральдиці сторони рахуються з точки зору того, хто несе щит)**. Виняток робиться у випадку зображення у щиті двох таких істот, які можуть бути повернуті одна до одної обличчям або спинами. При зображенні у полі щита рухомих засобів (наприклад: човен, тварина, що біжить і т. п.) напрямок іхнього руху має бути геральдично вправо (вліво від глядача).

6) Малюнок має бути двомірним, без півтіней і перспективних зображень.

7) До гербового малюнку (у щит) не дозволяється вносити зображення Державного герба України, дату заснування, назву гербоносія чи інші. Такі деталі можуть вкомпоновуватися поза щитом, на додаткових

планках чи стрічках при використанні герба на значках, в'їзних знаках, вимпелах, сувенірах тощо.

8) Не допускається використання у гербах, позащитових елементах та прапорах символів і атрибутів іноземних держав.

9) Символіка герба має відображати одну або кілька особливостей поселення (наприклад: його назву, причини розвитку, специфічних місцевих представників фауни чи флори і т. п.). Недоцільно перенасичувати герб багатьма сюжетами або вносити до нього поширені елементи (шестерня, колосок, хвильки), котрі можуть характеризувати і будь-яке інше місто. Необхідно також уникати т. зв. "гібридних" фігур (скажімо, півколби і півшестерні).

4. Загальні вимоги до графічного та кольорового зображення прапора

4.1. Графічна та кольорова композиція прапора має бути пов'язана з гербом:
– повторює гербовий малюнок без щита;
– має кольори та окремі елементи герба;
– несе зображення герба у щиті (хоча цей принцип не вважається кращою практикою).

4.2. В окремих випадках, виходячи із історичних традицій прапор може мати самостійне кольорове рішення не пов'язане із зображенням герба.

4.3. У прапорі, на відміну від герба, можливе використання більшої кількості кольорів та їх відтінків (замість срібла і золота доцільно вживати відповідно білий і жовтий колір; (срібними й золотими можуть залишатися елементи герба, якщо він наноситься на прапорі).

4.4. Для прапора обов'язково нормується співвідношення сторін та пропорції основних фігур, оскільки цей символ може тиражуватися у різних розмірах і в усіх випадках має відповідати еталонному зображенню. Розміри та вигляд древка чи навершя (вістря) не нормуються.

4.4. Прапори територіальних громад мають квадратну форму. Можуть застосовуватися як звичайні прапори (з вертикальним кріпленням до древка), з додатковим горизонтальним кріпленням (у стаціонарних умовах – в сесійному залі чи кабінеті міського голови) або як хоругви (тільки з горизонтальним кріпленням).

5. **Окремі положення**

5.1. У гербах сільських територіальних громад рекомендується щит вписувати у декоративний картуш та увінчувати:

– для територіальних громад, де центром є історичне село, яке колись мало міські права, – червоною міською мурованою короною з трьома зубцями;

– для решти – золотою сільською короною.

5.2. У гербах міських територіальних громад рекомендується щит вписувати у декоративний картуш та увінчувати срібною міською мурованою короною з трьома зубцями, для історичних міст застосовується червоний колір корони.

5.3. Правила, викладені у цих Рекомендаціях застосовуються і для розробки герба та прапора району та області.

6. **Особливі вимоги до оформлення документів для державної реєстрації герба та прапора**

6.1. Рада, що прийняла рішення про затвердження герба та прапора надсилає до Мінрегіону:

- повідомлення про реєстрацію символіки;
- рішення про затвердження символіки;
- опис символіки;
- зображення символіки у чорно-білому та кольоровому варіанті та у графічному редакторі;
- положення про її використання;
- копії договорів про передачу авторських прав від авторів символіки, якщо такі укладались.

Перший заступник Наталія БАЛЮРА